

22 marca 2024 r. | Żywiec

WODA

strategiczny zasób, który nie uznaje
granic administracyjnych

Koalicja
Dbamy o wodę

Koalicja Dbamy o wodę

Szanowni Państwo,

już po raz trzeci, w ramach Światowego Dnia Wody, publikujemy raport z wynikami badania opinii publicznej dotyczącymi postrzegania ochrony zasobów wodnych. Dane są dla nas bardzo istotne, wszystkie nasze działania realizujemy na podstawie analiz naukowców i danych dostarczanych przez najbardziej wiarygodne instytucje. Jako Koalicja „Dbamy o wodę”, jesteśmy nierozdzielnie związani z Żywiecczyną i głos jej mieszkańców, ich potrzeby i oczekiwania, mają dla nas kluczowe znaczenie. Ciekawi nas ich punkt widzenia, dlatego każdego roku sprawdzamy, jak postrzegają kwestie zasobów wodnych i jak zjawiska dotyczące wody wpływają na ich codzienne życie. Wyniki badań pokazują, że w regionie wciąż jest zapotrzebowanie dla naszych działań – w końcu aż 91% mieszkańców deklaruje, że inicjatywy takie, jak Koalicja „Dbamy o wodę” są potrzebne. Dzięki badaniom wiemy, w jakich obszarach potrzebne jest wsparcie, które aspekty dotyczące zasobów wodnych są dla mieszkańców regionu najbardziej palące i wymagają podjęcia działań. W tym roku po raz pierwszy postanowiliśmy rozszerzyć badanie o perspektywę ogólnopolską i część pytań zadaliśmy grupie respondentów z całej Polski. Efektem są wnioski przedstawione w najnowszej edycji raportu zatytułowanego „Woda – strategiczny zasób, który nie uznaje granic administracyjnych”, do którego przeczytania serdecznie zachęcamy.

Przedstawicielki Koalicjantów Założycieli

Anna Cywińska

Dyrektorka działu korporacyjnego i komunikacji,
Członkini Zarządu Grupy Spółek Danone

oraz

Magdalena Brzezińska

Dyrektorka ds. korporacyjnych w Grupie Żywiec

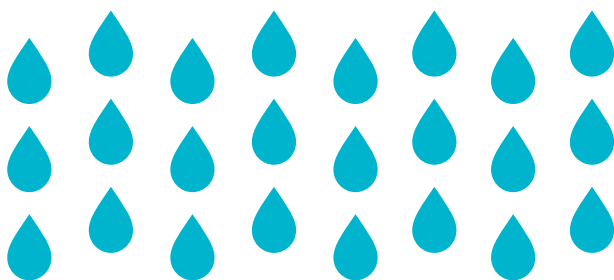
Dlaczego ważne jest, aby dbać o zasoby wodne Żywiecczyny?

Od zasobów wodnych może zależeć przyszłość regionu – to nie tylko wniosek wynikający z analizy danych, ale także płynący z badań. Blisko 85% mieszkańców Żywiecczyny jest o tym przekonanych. Jak wynika z raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie” aby utrzymać obecny stan zasobów wodnych konieczne jest wdrożenie działań adaptacyjnych. Dotyczy to nawet najbardziej optymistycznego scenariusza dla regionu, zakładającego niewielkie zmiany sum rocznych opadów atmosferycznych. W wariacie najbardziej pesymistycznym wzrost częstości intensywnych opadów (szczególnie latem) i wzrost sum opadów w chłodnej połowie roku będzie oznaczał konieczność retencjonowania nadwyżek opadów w okresach chłodnych, by ograniczyć ryzyko powodziowe, jak również zgromadzić zasoby wodne na okres letnich deficytów opadów. Intensywne opady letnie nie zabezpieczą bowiem potrzeb wodnych regionu i będą stanowić realne zagrożenie powodziowe. Dlatego potrzebne są systemowe i długofalowe rozwiązania, które wymagają skoordynowanych działań wszystkich podmiotów, instytucji, środowisk naukowych oraz organizacji pozarządowych i biznesu. Konieczne jest też budowanie świadomości wśród mieszkańców na

temat problemów hydrologicznych, tworzenie zachęt do wdrażania rozwiązań retencyjnych w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, a także na poziomie samorządów.

Na rzecz zasobów wodnych regionu

Koalicja „Dbamy o wodę” to inicjatywa budująca partnerstwo podmiotów publicznych, prywatnych oraz pozarządowych, która powstała w celu ochrony zasobów wodnych Żywiecczyny. Działania Koalicji zainaugurowane zostały publikacją raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”. Raport został opracowany przez zespół naukowców. Dokument, przygotowany w oparciu o dostępne dane meteorologiczne, klimatyczne, geologiczne i hydrologiczne, pokazuje, jak zmieniający się na przestrzeni ostatnich 60-ciu lat klimat wpłynął na zasoby wodne regionu. Raport przedstawia trzy scenariusze rozwoju sytuacji klimatycznej – optymistyczny, pośredni i pesymistyczny – oraz wskazuje w jaki sposób poszczególne scenariusze mogą wpłynąć na stan wód Beskidu Żywieckiego i jakiego rodzaju działania są niezbędne zarówno ze strony decydentów, lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych jak i biznesu.

Koalicja realizuje działania oparte na partnerstwie. Wdraża rozwiązania w zakresie retencji poprzez m.in. monitoring zasobów wodnych, kampanie edukacyjne, konferencje dotyczące wody w regionie. Jednym z ważnych elementów realizowanych działań jest cykliczne badanie świadomości społecznej na temat zmian klimatycznych oraz zasobów wody w regionie.

Najważniejsze wnioski z badania

Najważniejsze wnioski z badania

Woda to sprawa wielkiej wagi nie tylko dla Żywiecczyny, ale dla całej Polski i w skali globalnej. **Aż 68% Polaków przewiduje, że nasze zasoby wody będą się kurczyć w przyszłości**, a 41% deklaruje, że już na ten moment mamy za mało wody.

Mamy zatem świadomość, że w przyszłości zasoby wodne mogą okazać się niewystarczające. **Dla Polaków ochrona zasobów wodnych przed ich niedoborem** (wskazana jako pilne działanie przez 46% badanych), obok przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego przez człowieka (54%) oraz zanieczyszczeniom powietrza (54%), **jest wśród trzech priorytetów z zakresu ochrony środowiska**. Przeciwdziałanie powodziom, powodziom błyskawicznym oraz deszczom nawalnym znalazło się dopiero na szóstym miejscu, wskazywane rzadziej niż przez co trzeciego Polaka. Pokazuje to, że temat wody, szczególnie w kontekście zagrożenia powodziami i deszczami nawalnymi, wymaga dalszej edukacji oraz działań podnoszących świadomość konsekwencji tych negatywnych zjawisk.

Zasoby wody to natomiast priorytet dla badanych z powiatu żywieckiego. **Mieszkańcy Żywiecczyny jako najbardziej palący problem najczęściej wskazują na suszę i niedobory wody (55%) oraz powódź, powódź błyskawiczną i deszcze nawalne (51%)**. Wyniki badania pokazują więc, że osoby zamieszkujące region zdają sobie sprawę, że wielka susza nie wyklucza wielkiej wody, a zjawiska z obu stron wodnej nierównowagi mogą być zagrożeniem. Duża świadomość mieszkańców może wynikać z tego, że na ich codzienne życie wpływa woda, a zagrożenia wynikające z nierównowagi zasobów wodnych są namacalne – respondenci z regionu deklaruje, że często osobiście odczuwają konsekwencje tych zjawisk. **Największy odsetek ankietowanych z powiatu żywieckiego doświadczył negatywnych skutków suszy letniej (61%)**

i braku pokrywy śnieżnej (60%). W dalszej kolejności były deszcze nawalne (45%), susza zimowa (43%) i niski stan wody w rzece (37%). Negatywne konsekwencje nierównowagi w zasobach wodnych mieszkańcy deklarowali także w poprzednich edycjach badania. W ubiegłorocznej odstonie około 60% respondentów deklaroowało, że doświadczyło skutków braku pokrywy śnieżnej, czy suszy letniej, a ponad 40% spotkało się z konsekwencjami deszczy nawalnych czy suszy zimowej.

Zdecydowana większość mieszkańców Żywiecczyny (83%) uważa, że zmiany w zasobach wodnych mogą mieć wpływ na przyszłość regionu – już od trzech lat odpowiada tak ponad 80%. To pokazuje, że przekonanie o powiązaniu przyszłości regionu z wodą to pogląd ugruntowany wśród badanych. Największego zagrożenia dla swojego regionu upatrują oni w suszy letniej (65%), deszczach nawalnych (53%) i powodziach błyskawicznych (49%).

Mieszkańcy Żywiecczyny starają się troszczyć o zasoby wodne swojego regionu, a ich zaangażowanie w konkretne działania wzrasta. Zdecydowana większość (82%) deklaruje, że w ubiegłym roku w **przynajmniej jeden sposób dbała o zachowanie wody opadowej** – to oznacza wzrost aż o 14 punktów procentowych w stosunku do roku ubiegłego. Niemalże połowa ankietowanych (48%) z wymienionych w pytaniu działań na rzecz retencji wskazała brak betonowych powierzchni na działce. Niewiele mniejszy odsetek wskazał natomiast zbieranie i wykorzystywanie deszczówki (41%) oraz budowanie oczek wodnych i stawów (40%) i sadzenie drzew (40%).

W ocenie respondentów z Żywiecczyny obowiązek dbania o zasoby wodne w pierwszej kolejności spoczywać powinien na rządzących i instytucjach publicznych ogólnopolskich (77%) oraz samorządach (63%).

68% Polaków

uważa, że polskie zasoby wodne będą się zmniejszać.

8 na 10

respondentów z Żywiecczyny deklarowało, że zmiany w zasobach wodnych mogą mieć wpływ na przyszłość regionu.

Ponad połowa

mieszkańców Żywiecczyny uważa, że przeciwdziałanie suszy i niedoborom wody, a także zjawiskom związanym z powodzią i deszczami nawalnymi powinno być traktowane priorytetowo.

65%

badanych mieszkających na Żywiecczynie uznaje suszę letnią za zagrożenie dla regionu.

6 / 10

osobiście doświadczyło jej skutków.

82% badanych

z powiatu żywieckiego stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie w celu zachowania wody opadowej.

Ponad 90 proc. badanych mieszkańców Żywiecczyny ocenia, że inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o wodę” są potrzebne regionowi.

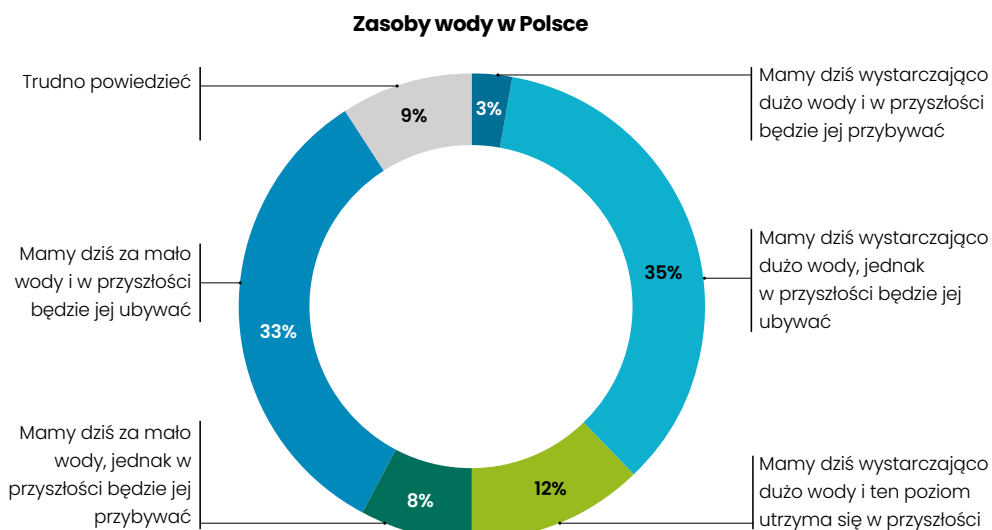
Woda na tle innych priorytetów środowiskowych

Woda to temat istotny nie tylko dla mieszkańców Żywiecczyny, ale całej Polski.

68% Polaków uważa, że w przyszłości w Polsce będzie ubywać wody

Jak wynika z odpowiedzi na pytanie zadane reprezentatywnej grupie Polaków dostrzegamy problemy związane z wielkością polskich zasobów wodnych i to zarówno, jeśli mówimy o aktualnej sytuacji, jak i perspektywach na przyszłość. Aż 41% respondentów twierdzi, że w kraju już teraz mamy za mało wody. Jednocześnie aż 68% Polaków uważa, że w przyszłości będzie ubywać tego zasobu. W grupie największych pesymistów znalazł się co trzeci badany, twierdząc, że już w tym momencie zasoby są niewystarczające i będą ulegać w przyszłości dalszemu uszczupleniu. Przewidywania skorelowane są z wiekiem – im starszy jest respondent, tym bardziej skłonny jest przyznać, że wody w Polsce już teraz jest za mało, a także, że będzie jej ubywać.

Wykres 1. Jak ocenia Pani/Pan zasoby wody w Polsce? [N=1021]

Gabriela Płonka

Specjalista ds. Ochrony Środowiska, Grupa Żywiec

Institucje publiczne alarmują, że pod względem ilości odnawialnych zasobów wody słodkich na mieszkańca, Polska znajduje się poniżej średniej unijnej, a także poniżej granicy tzw. "stresu wodnego", co oznacza zagrożenie niedoborem wody. Jednak nie zawsze uświadamiamy sobie, że susza może być czasowo i przestrzennie powiązana z nadmiarem wody na przykład zjawiskiem powodzi. Warto pamiętać, że zmiany klimatu powodują, że coraz częściej mamy do czynienia z ekstremalnymi zjawiskami wpływającymi nie tylko na wielkość zasobów, ale również ich postrzeganie. Błędne postrzeganie sytuacji prowadzi zaś do błędnych wniosków, a co za tym idzie i nieadekwatnych działań. Deszcze nawalne, szczególnie w obszarze górskim nie oznaczają, że w tym samym okresie nie będziemy zmagać się z suszą, dlatego też jako Koalicja „Dbamy o wodę”, systematycznie monitorujemy postrzeganie tematów dotyczących wody przez mieszkańców Żywiecczyny i na ich podstawie podejmujemy działania dotyczące edukacji w zakresie ochrony zasobów wodnych.

Polska znajduje się poniżej granicy tzw. "stresu wodnego", co oznacza zagrożenie niedoborem wody.

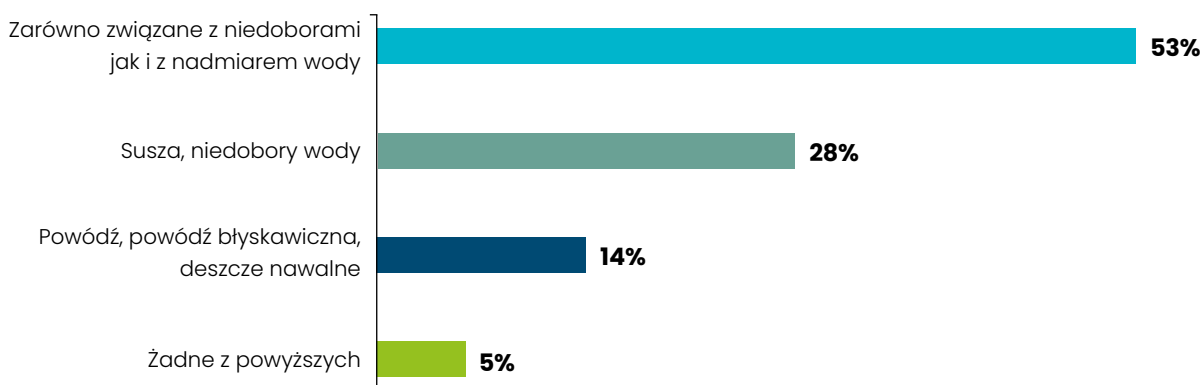

Większość badanych (53%) uważa, że zarówno nadmiar jak i niedobór wody może stanowić zagrożenie dla ich regionu. Duży odsetek, bo aż 28%, jako zagrożenie identyfikuje jedynie te zjawiska, które wiążą się z niedoborem zasobu. Połowa mniej wskazała natomiast tylko na te zjawiska, które wiążą się z „wielką wodą”.

Badania dowodzą, że wciąż jest duża potrzeba edukacji na temat zjawisk wodnych – niewiele ponad połowa badanych zdaje sobie sprawę, że zjawiska związane z niedoborem i nadmiarem wody mogą być równie niebezpieczne i występować w tym samym czasie na niewielkim obszarze.

Wykres 2.

Które ze zjawisk ocenia Pani/Pan jako stanowiące zagrożenie dla lokalnych społeczności? [N=1021]

dr Piotr Mikołajczyk
członek Rady Naukowej Koalicji „Dbamy o wodę”

*Woda, klimat i różnorodność biologiczna są ze sobą nierozzerwalnie powiązane i wzajemnie współzależne. Obecny kryzys ma tak naprawdę co najmniej trzy oblicza. O wodzie trzeba mówić dużo i z każdym rokiem będziemy o niej mówić coraz więcej, zarówno w kontekście suszy jak i powodzi. Woda bowiem jest dla nas niezbędna, potrzebujemy jej, żeby żyć, produkować jedzenie, hodować zwierzęta, wytwarzać energię, materiały, przedmioty. Zauważmy, że w każdym właściwie procesie produkcji jest coś takiego jak „ślad wodny”. Woda jest więc kluczowa dla wszystkiego, z czym mamy do czynienia i co warunkuje naszą egzystencję. Dlatego tak bardzo odczuwamy jej brak, ale zarówno boimy się jej nadmiaru, bo jest żywo-
łem, którego nie umiemy do końca opanować.*

Dla Polaków priorytetem jest walka z zanieczyszczeniem powietrza i degradacją środowiska naturalnego. Przeciwdziałanie suszy jest na trzecim miejscu, natomiast ograniczenie powodzi i deszczy nawalnych na samym dole priorytetów wskazanych w badaniu.

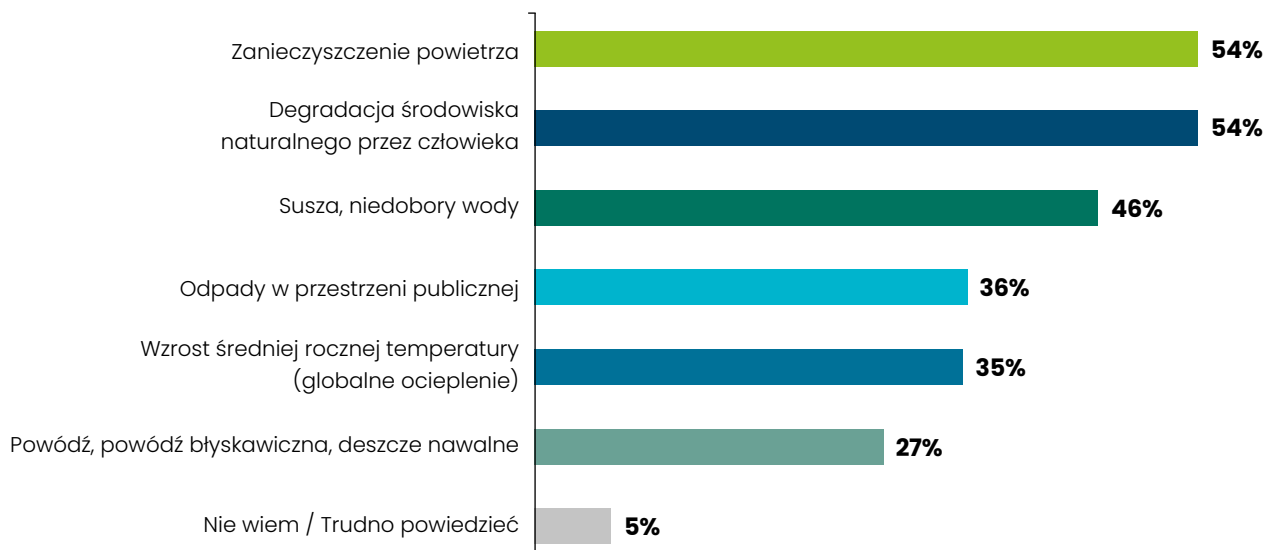
W przypadku pytań dotyczących jedynie tematu wody, Polacy poprawnie identyfikują, że ten zasób ma niezwykle znaczenie, także w ujęciu regionalnym. W przypadku zestawienia kwestii wodnych z innymi ważnymi zagadnieniami związanymi ze środowiskiem naturalnym, respondenci nie są skłonni przypisać najwyższego priorytetu przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom dotyczącym wody.

W pytaniu dotyczącym pilności działań, badani mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi – tak więc mogli uznać każde z wymienionych negatywnych zjawisk za warte przeciwdziałania w takim samym stopniu. Widać jednak wyraźną hierarchię środowiskowych priorytetów responden-

tów. Ponad połowa z nich (54 proc.) za najpilniejsze uznała działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji środowiska naturalnego oraz zanieczyszczeniom powietrza. Zjawiska związane z niedoborem wody, w tym suszą, znalazły się na trzecim miejscu wskazane przez 46% ankietowanych. Natomiast przeciwdziałanie powodziom, powodziom błyskawicznym oraz deszczom nawalnym znalazło się na samym dole priorytetów Polaków – za bardziej palący problem od nich uznajemy odpady w przestrzeni publicznej oraz wzrost temperatury. Zjawiska te zostały wskazane przez około co trzeciego ankietowanego. Warto więc wzmocnić działania edukacyjne dotyczące tych obszarów (w tym powodzi, powodzi błyskawicznych i deszczy nawalnych) i tego, jak są ze sobą powiązane.

Wykres 3.

Któremu z wymienionych zjawisk należy przeciwdziałać w pierwszej kolejności? [N=1021]

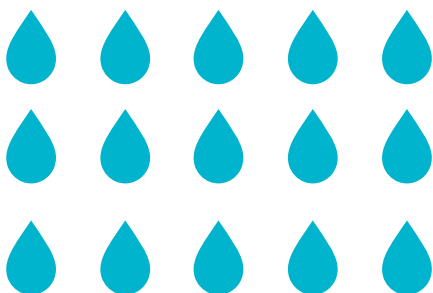
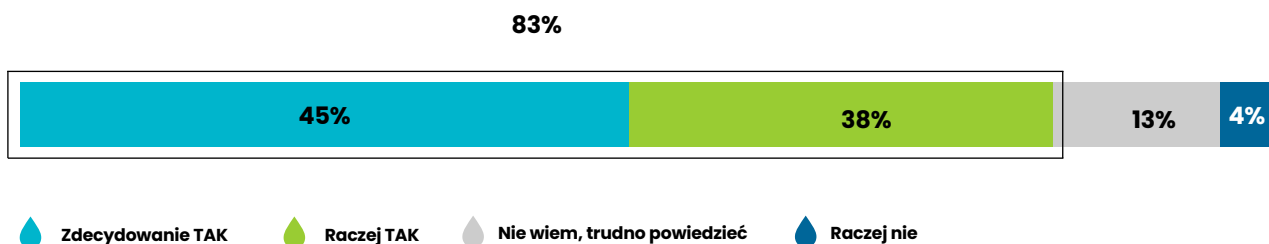
Żywiecczyzna – region naznaczony wodą

Żywiecczyzna to region naznaczony wodą – hydrograficznie znajduje się w dorzeczach górnej Soły i Koszarawy, częściowo górnej Skawy.

Duże spadki terenu odpowiedzialne są za szybkie tempo formowania się spływu powierzchniowego i podatność rzek na szybkie wezbrania, a górski charakter sprawia, że warunki klimatyczne zlewni Soły charakteryzują się dużą zmiennością. To powoduje, że zasoby wodne regionu wymagają szczególnej dbałości i ochrony. Także zdaniem mieszkańców Żywiecczyzny woda ma niezwykle znaczenie dla regionu – aż 83% mieszkańców powiatu żywieckiego uważa, że przyszłość regionu może zależeć od zmian w zasobach wodnych. Ten odsetek utrzymuje się na podobnym poziomie w ramach wszystkich edycji badania – w 2022 i 2023 r. zadeklarowało tak 84% badanych.

Wykres 4.

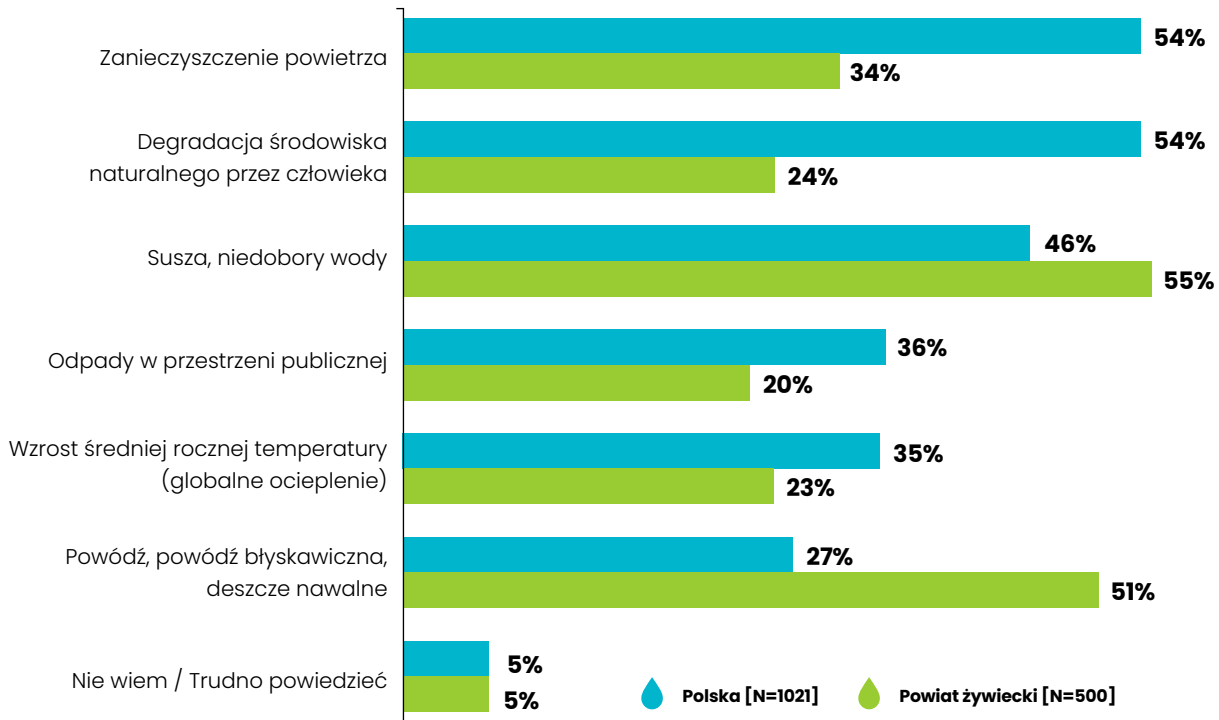
Czy Pana/Pani zdaniem zmiany w zasobach wodnych mogą mieć wpływ na przyszłość Pana/Pani regionu? [N=500]

Badanie przeprowadzone wśród respondentów z powiatu żywieckiego dowodzi, że badani z tego regionu dużą wagę przywiązują do ochrony swoich zasobów wodnych. Pytani o priorytety w przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom wpływającym na środowisko, respondenci z Żywiecczyzny znacznie większą wagę przykładają do zjawisk związanych z zasobami wodnymi niż ankietowani z grupy ogólnopolskiej

Wykres 5.

Któremu z wymienionych zjawisk należy przeciwdziałać w pierwszej kolejności? [N=1021, N=500]

Mieszkańcy Żywiecczyzny uważają przeciwdziałanie zjawiskom związanym z nierównowagą zasobów wodnych za priorytet

Osoby zamieszkujące powiat żywiecki jako priorytet traktują walkę zarówno z niedoborami wody, jak i jej nadmiarem związanym z powodzią, powodzią błyskawiczną czy deszczami nawalnymi – obie odpowiedzi zostały wskazane przez ponad połowę respondentów. Mieszkańcy regionu doskonale zdają sobie sprawę, że zjawiska te mogą występować jednocześnie na niewielkim obszarze – w ramach ubiegłorocznej odsłony badania, aż 87% ówczesnych respondentów stwierdziło, że susza i powódź to zjawiska, które mogą występować wspólnie na jednym obszarze.

Na trzecim miejscu priorytetów mieszkańców powiatu znalazły się zanieczyszczenia powietrza, wskazane przez co trzeciego respondenta z tego obszaru. Natomiast dla grupy ogólnopolskiej przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza było najbardziej naglącą z wymienionych w badaniu potrzeb (ex aequo z degradacją środowiska naturalnego).

Procesy konwekcyjne, które najczęściej kojarzymy z letnimi burzami odpowiadają już za ponad połowę wszystkich opadów!

dr Bartosz Czernecki

Członek rady naukowej Koalicji „Dbamy o wodę”

Trudno będzie nam zatrzymać trendy, z którymi się obecnie borykamy. Należy nastawić się na utrzymanie dalszego wzrostu temperatur powietrza i na dalszą zmianę charakteru opadów. Zamiast długich, ale powolnych opadów, które mogą nam właśnie zasilać wody dyspozycyjne, musimy się przygotować na długie epizody z ich brakiem, po których mogą następować krótkie, ale bardzo intensywne deszcze, powodujące w okresie zwłaszcza letnim powodzie typu błyskawicznego, czyli „flash flood”. W tej chwili procesy konwekcyjne, które najczęściej kojarzymy z letnimi burzami odpowiadają już za ponad połowę wszystkich opadów atmosferycznych, które mamy na Żywiecczyźnie, więc musimy się nauczyć tę wodę w jakiś sposób przechwytywać i nią gospodarować.

Negatywne zjawiska związane z nierównowagą zasobów wodnych mieszkańcy powiatu żywieckiego identyfikują jako zagrożenie dla regionu. Przy czym za najbardziej niebezpieczne dla żywiecczyny uznają susze letnie (wskazane przez 65%) oraz deszcze nawalne (53%). Niemal połowa badanych (49%) wskazała natomiast na powódź błyskawiczną. Warto zauważyć także, że nawet zjawisko najrzadziej wskazywane przez badanych, czyli brak pokrywy śnieżnej, jest uznawane za zagrożenie aż przez co trzeciego badanego z powiatu żywieckiego.

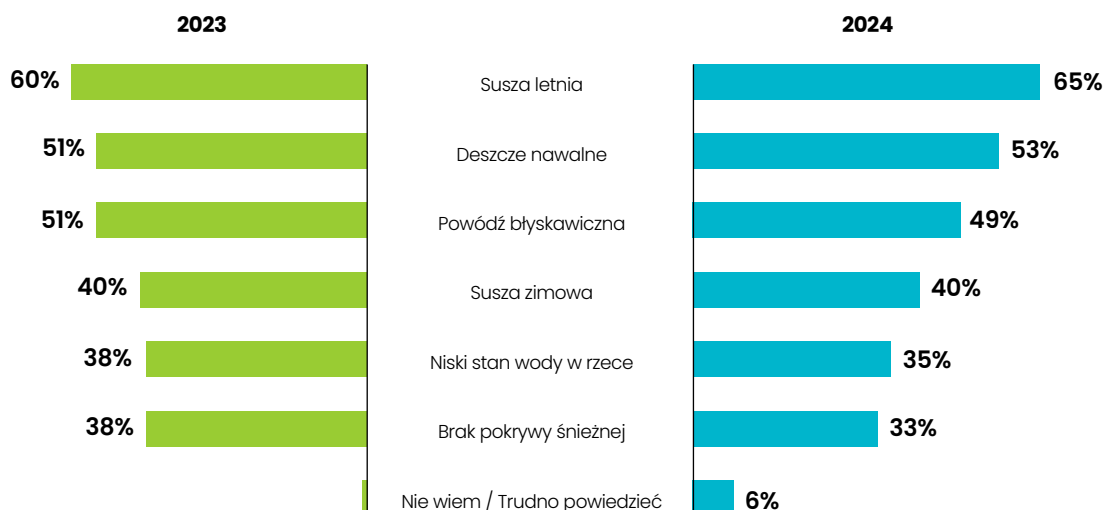
W ubiegłorocznej edycji badania hierarchia zagrożeń prezentowała się bardzo podobnie – ponad połowa badanych wskazała suszę letnią (60%), powódź błyskawiczną (51%) oraz deszcze nawalne (51%).

Mieszkańcy Żywiecczyny za najbardziej niebezpieczne dla Żywiecczyny uznają susze letnie

Wykres 6.

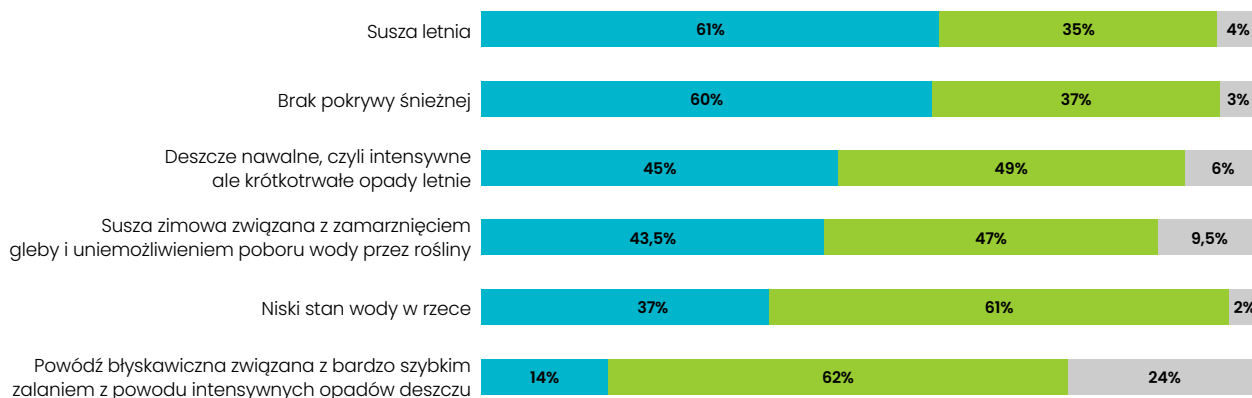
Które z poniższych zjawisk pogodowych postrzega Pan/Pani jako największe zagrożenie dla Pana/Pani regionu? [N=500]
Porównanie z ubiegłoroczną edycją badania.

Mieszkańców powiatu zapytano także, z jakimi zjawiskami spotkali się w ciągu ostatniego roku, a także, czy doświadczyli ich negatywnych skutków? Niemal wszyscy badani (98%) w ubiegłym roku zauważyli niski stan wody w rzece w regionie, a to zjawisko w niekorzystny sposób wpłynęło na życie 37%. Aż 97% badanych spotkało się w ciągu tego okresu z brakiem pokrywy śnieżnej, a 60% doświadczyło związanych z tym negatywnych konsekwencji. Porównywalny odsetek (96%) miał styczność z suszą letnią, a jej negatywne następstwa dotknęły 61%. Ponad 90% badanych spotkało się także z deszczami nawalnymi czy suszą zimową.

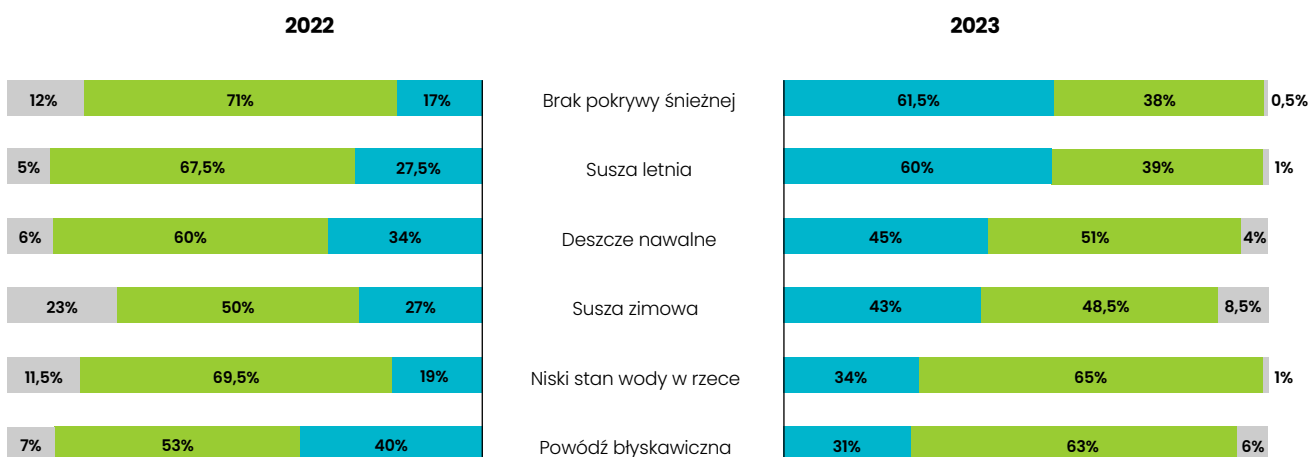
Wykres 7.

Czy w swoim regionie spotkał(a) się Pan(i) z następującymi zjawiskami:

Wykres 8.

Czy w swoim regionie spotkał(a) się Pan(i) z następującymi zjawiskami (poprzednie edycje badania):

 Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem i osobiście doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

 Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem, lecz osobiście nie doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

 Nie spotkałem(am) się z tym zjawiskiem

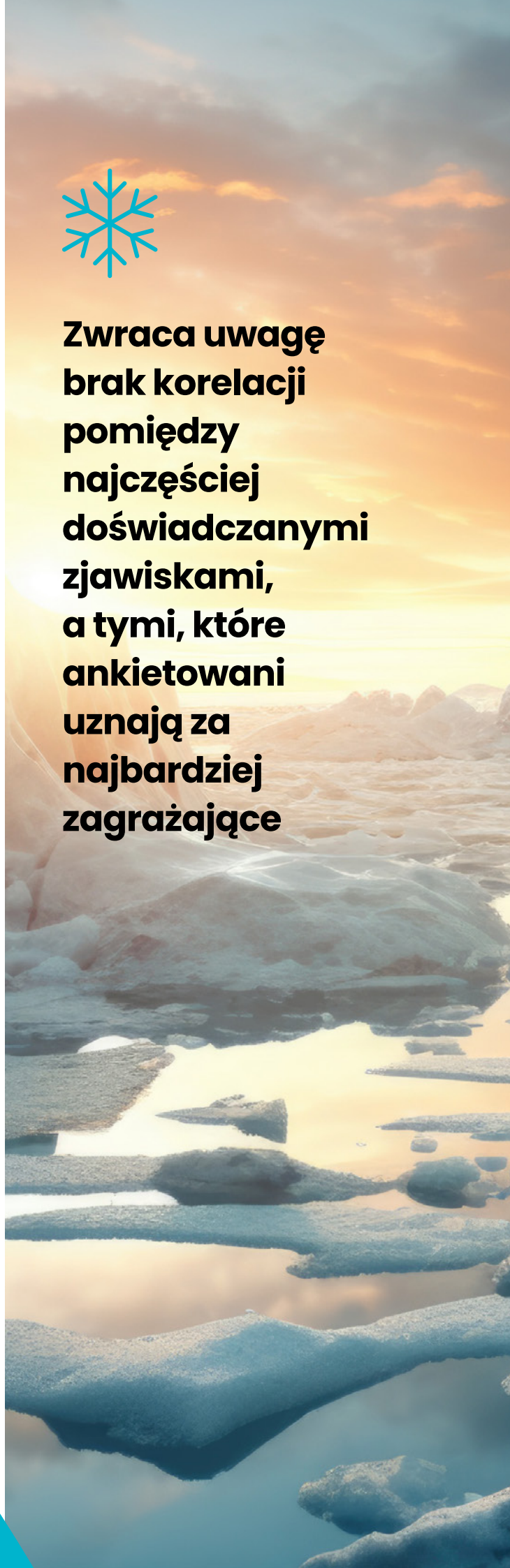

Jak pokazują wyniki ubiegłorocznej edycji badania, także wcześniej respondenci spotykali się z tymi zjawiskami w swoim regionie. Niemal wszyscy respondenci mieli styczność z brakiem pokrywy śnieżnej, w tym 61% doświadczyło negatywnych skutków zjawiska. Odpowiedzi podobnie kształtowały się w przypadku suszy letniej (odpowiednio 99% spotkało się z tym zjawiskiem i 60% doświadczyło negatywnych skutków). W dalszej kolejności wskazywano na deszcze nawalne (96% i 45%). W tegorocznej edycji, podobnie jak w ubiegłorocznej, zwraca uwagę brak korelacji pomiędzy najczęściej doświadczanymi zjawiskami, a tymi, które ankietowani uznają za najbardziej zagrażające.

Jeśli spojrzymy na wyniki z pierwszej edycji badania, przeprowadzonego na początku 2022 r., zwraca uwagę niewielki odsetek badanych, którzy wówczas bezpośrednio odczuli skutki braku pokrywy śnieżnej – było to zaledwie 17% respondentów. Wzrost tego odsetka zauważono już w poprzedniej edycji badania, gdzie wskazano, że w ostatnich latach wzrost temperatury niewątpliwie przyczynił się do skrócenia okresu zalegania pokrywy śnieżnej także w omawianym regionie. Potwierdzają to historyczne dane obserwacyjne z obszaru Żywiecczyzny. Od połowy lat 80-tych XX wieku maksymalna odnotowana pokrywa śnieżna obniża się co roku w szczytowych partiach Beskidu Żywieckiego o ponad 1 cm, a jej czas zalegania jest krótszy o 0,8 dnia/rok – jak podają naukowcy w raporcie „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”.

**Zwraca uwagę
brak korelacji
pomiędzy
najczęściej
doświadczanymi
zjawiskami,
a tymi, które
ankietowani
uznają za
najbardziej
zagrażające**

Jak mieszkańcy Żywiecczyny dbają o wodę

Aż 82% badanych mieszkańców Żywiecczyny twierdzi, że w ubiegłym roku stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie w celu zachowania wody deszczowej. To duży wzrost w stosunku do edycji badania z ubiegłego roku, bo aż o 14 punktów procentowych. Zgodnie z deklaracjami mieszkańców do zdecydowanie najpopularniejszych rozwiązań należy zbieranie i wykorzystywanie deszczówki – słyszało o nim 93% badanych a niemal 41% deklaruje, że je stosowało. Niemal równie popularna okazała się budowa oczek wodnych i stawów (odpowiednio 91% i 40%). O retencyjnych właściwościach sadzenia drzew wie 88% badanych, z czego 40% deklaruje, że zastosowało to rozwiązanie. Co ciekawe, najczęściej mieszkańcy wskazują na brak betonowania działki (48%), choć świadomość tego działania w zakresie retencji nie należy do najwyższych (78%). To zaś może oznaczać, że nie jest to celowe działanie pro-retencyjne.

82% badanych z powiatu żywieckiego deklaruje, że w ubiegłym roku stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie w celu zachowania wody opadowej

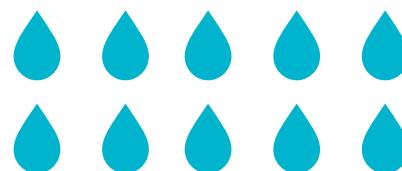

Profesor Damian Absalon

Członek rady naukowej Koalicji „Dbamy o wodę”

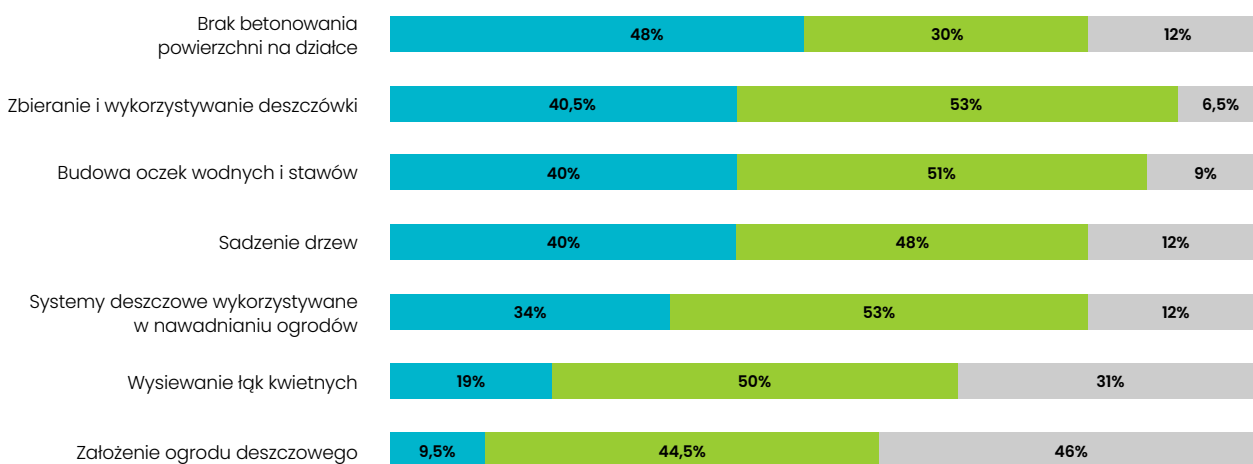
Tę samą ilość wody możemy zebrać w jednej dużej beczce albo w trzydziestu miseczkach. Mała retencja polega na tym, że staramy się zatrzymać wodę jak najbliżej jej źródła. Woda wtedy nie płynie dalej a cały system wodny zachowuje się spokojnie. Jeśli zbieramy wodę ściekającą z dachu, montujemy studnie chłonne pod rynnami, ustawiamy mniejsze i większe zbiorniki na deszczówkę, daje nam to podobny efekt do jednego dużego zbiornika. Dodatkowo poprawia to lokalne stosunki wodne, ponieważ zwiększa się infiltracja, nie dochodzi do obniżania zwierciadła wód podziemnych i nie trzeba w kosztowny sposób za-budowywać cieków.”

W zestawieniu najłatwiej wypada wiedza na temat ogrodów deszczowych oraz łók kwietnych – o pierwszym z rozwiązań nie słyszała niemal połowa badanych, a o drugim prawie co trzeci respondent z Żywiecczyny.

Wykres 9.

Czy w ubiegłym roku stosował(a) Pan(i) poniższe rozwiązania w celu zachowania wody opadowej (deszczówki)

Słyszałem(am) o tym rozwiązaniu i stosowałem(am) je

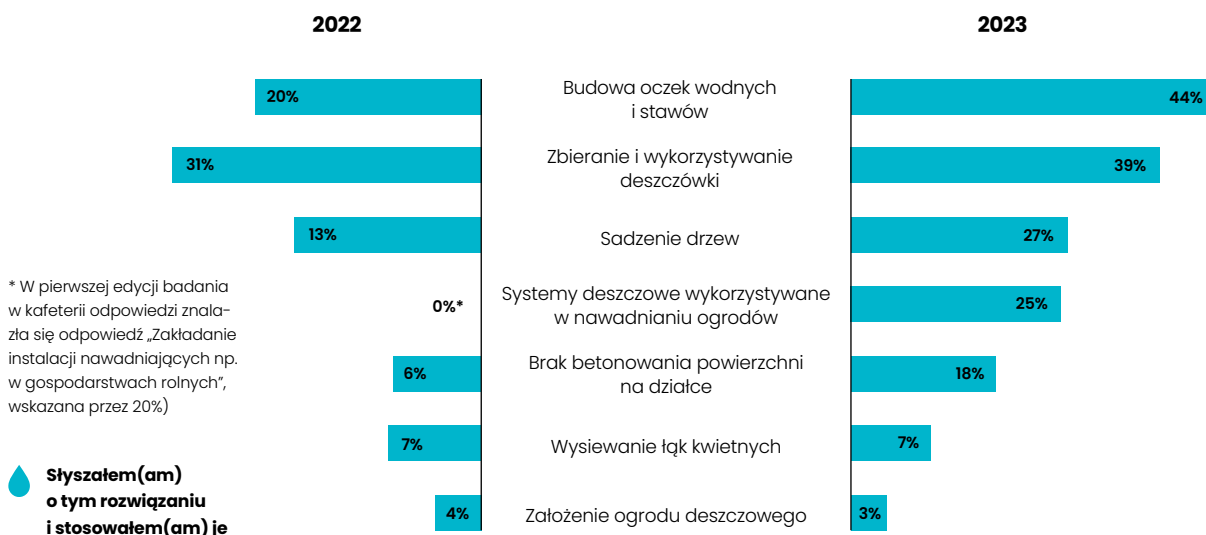
Słyszałem(am) o tym rozwiązaniu, lecz go nie stosowałem(am)

Nie słyszałem(am) o tym rozwiązaniu

Jeśli spojrzymy na ranking rozwiązań, których stosowanie deklarowali respondenci podczas wszystkich edycji badania, najbardziej stabilną popularnością cieszy się wykorzystywanie deszczówki – w 2022 r. deklarowane przez około 30%, podczas najnowszej oraz ubiegłorocznej edycji zostało wskazane przez około 40%. Warto zauważyć także, że zastosowanie każdego z rozwiązań wzrosło na przestrzeni lat.

Wykres 10.

Czy kiedykolwiek stosował(a) Pan(i) poniższe rozwiązania w celu zachowania wody opadowej (Poprzednie edycje badania):

* W pierwszej edycji badania w kafeterii odpowiedzi znalazła się odpowiedź „Zakładanie instalacji nawadniających np. w gospodarstwach rolnych”, wskazana przez 20%

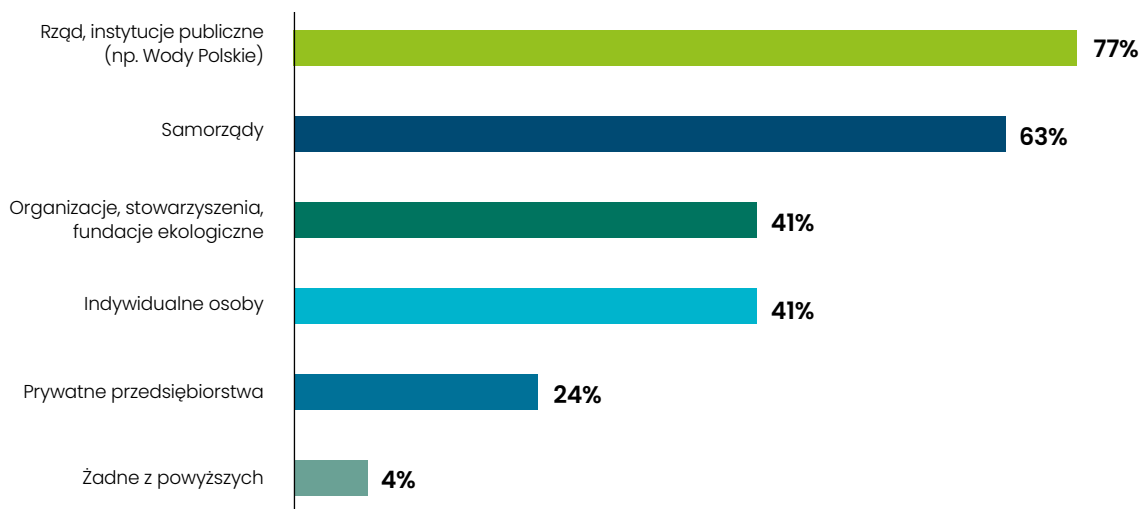
Słyszałem(am) o tym rozwiązaniu i stosowałem(am) je

Odpowiedzialność za zasoby wodne

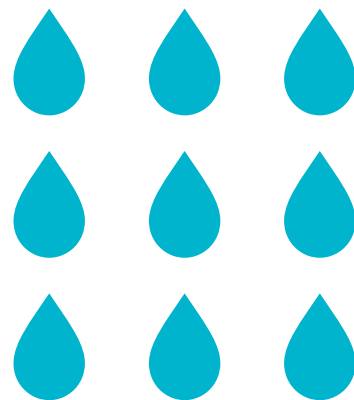
Mieszkańcy powiatu żywieckiego w większości uważają, że za zasoby wodne w pierwszej kolejności odpowiedzialny powinien być rząd i podległe mu instytucje publiczne (np. Wody Polskie) – tę odpowiedź wskazało aż 77% badanych. Na drugim miejscu znalazły się samorządy (63%). Organizacje pozarządowe oraz osoby indywidualnie wskazało po 41%.

Wykres 11.

Kto Pana/Pani zdaniem w pierwszej kolejności powinien dbać o zasoby wodne? [N=500]. Możliwość wyboru kilku odpowiedzi

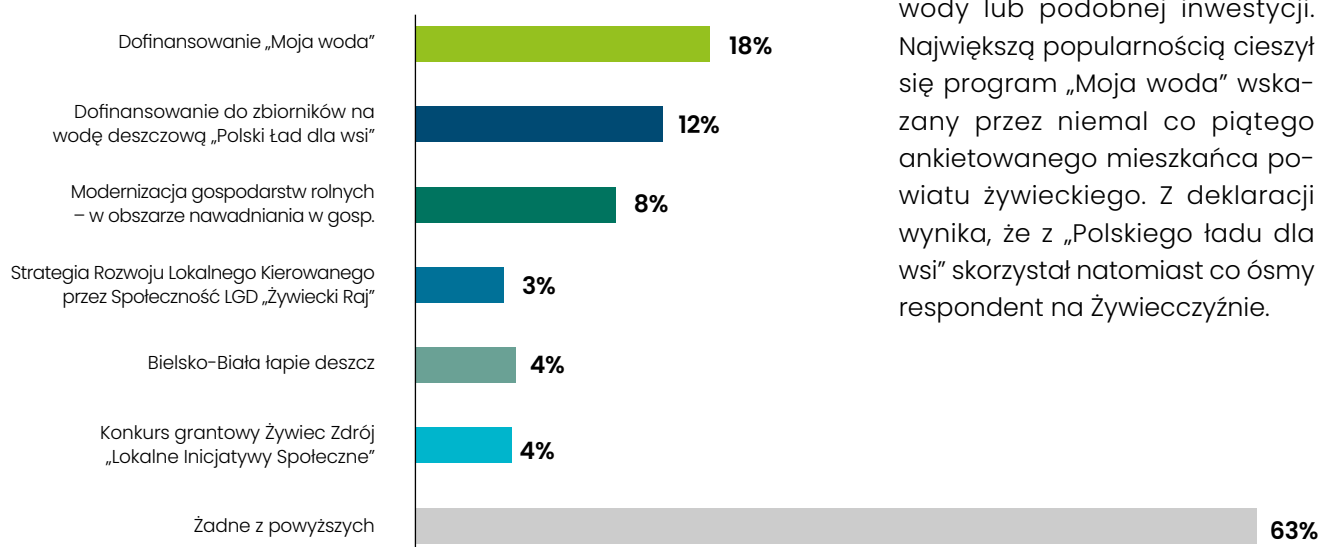

Odpowiedzi udzielone przez badanych znacząco różnią się od tych udzielonych w roku ubiegłym. W ramach poprzedniej edycji badania znacznie częściej wskazywali, że odpowiedzialność spoczywa na osobach indywidualnych (59% wskazań). W tym roku natomiast znacząco wzrosło znaczenie rządu i instytucji publicznych – w poprzedniej odsłonie badania za odpowiedzialne uznawało je niecałe 60% badanych. Natomiast jeśli spojrzymy na 2022 r. respondenci podobnie jak w aktualnej edycji w pierwszej kolejności wskazywali rząd i instytucje publiczne oraz samorządy – w obu przypadkach było to 65% wskazań.

Wykres 12.

Czy w zeszłym roku korzystał(a) Pan/Pani z którejś formy dofinansowania do retencji wody lub podobnej inwestycji? [N=500]

W ciągu 2023 roku mieszkańcy Żywiecczyzny rzadko korzystali z dofinansowania do retencji wody lub podobnej inwestycji. Największą popularnością cieszył się program „Moja woda” wskazany przez niemal co piątego ankietowanego mieszkańca powiatu żywieckiego. Z deklaracji wynika, że z „Polskiego łądu dla wsi” skorzystał natomiast co ósmy respondent na Żywiecczyźnie.

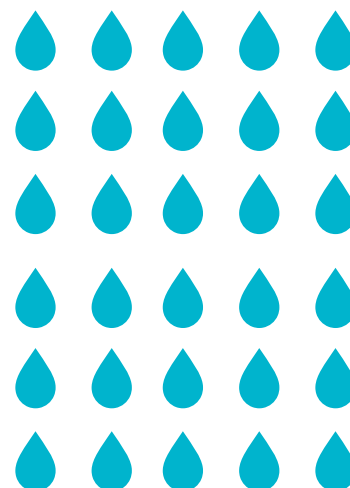

Mariusz Wójcik

Dyrektor Fabryki Żywiec Zdrój w Jeleśni

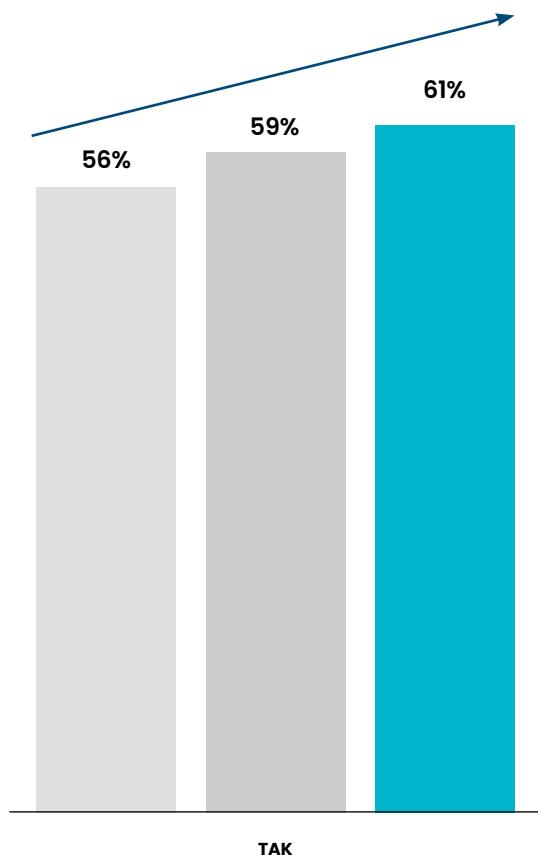
Stwierdzenie, że woda nie zna granic, może wydawać się mało odkrywcze. Nie zmienia to jednak faktu, że dość często zapominamy, że wyznaczanie granic i administracyjne określenie odpowiedzialności za wodę jest mocno teoretyczne. W praktyce skuteczność podejmowanych działań na rzecz ochrony zasobów wodnych jest konsekwencją połączonych działań różnych podmiotów. Problemy z ilością czy jakością wody w jednej gminie – nie są problemem tej konkretnej gminy. Warto pamiętać, że częściowym rozwiązaniem jest odpowiednie planowanie retencji na terenie całej zlewni i współpraca samorządów mających do dyspozycji dwa ważne narzędzia z perspektywy planowania zagospodarowania zlewni: miejscowy plan zagospodarowania oraz miejskie plany adaptacji do zmian klimatu. Włączenie się biznesu, edukacja lokalnych społeczności oraz zaangażowanie organizacji pozarządowych to warunki niezbędne, aby podejmowane działania były skuteczne. Dlatego też jako Koalicja „Dbamy o wodę” budujemy lokalne partnerstwa oraz zleciłmy opracowanie modelu zlewni rzeki Soły i Koszarawy od źródeł w górach aż do Żywca.

Od pierwszej edycji badania wśród mieszkańców Żywiec-
czyzny wzrasta znajomość Koalicji „Dbamy o wodę”. W ubie-
głorocznej edycji znajomość inicjatywy deklarowało 59%
badanych, co oznaczało wzrost aż o 3 pp. w stosunku do po-
przedniej odsłony badania. W tym roku zanotowano kolejny
wzrost i aż 61% respondentów twierdzi, że słyszało o Koalicji.

Wykres 13.

Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Koalicji „Dbamy o wodę”?

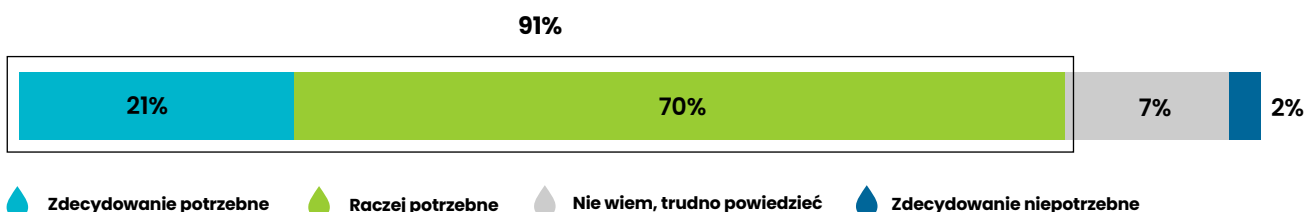
**Systematycznie
wzrasta znajomość
Koalicji „Dbamy
o wodę” wśród
mieszkańców
powiatu
żywieckiego**

2022 2023 2024

Zdecydowana większość badanych, bo aż 91% po zapoznaniu się z obszarem działań Koalicji „Dbamy o wodę” stwierdziła, że takie inicjatywy są potrzebne.

Wykres 14.

Proszę ocenić, w jakim stopniu uważa Pan(i) inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o wodę” za potrzebne Pana/Pani regionowi? [N=500]

Zdecydowanie potrzebne
 Raczej potrzebne
 Nie wiem, trudno powiedzieć
 Zdecydowanie niepotrzebne

Metodologia

Celem badania było rozpoznanie postaw oraz świadomości społeczności w zakresie zmian klimatycznych, zmian w zasobach wodnych regionu oraz działań retencyjnych.

Badanie zostało zrealizowane w dniach 23.01.2024–30.01.2024 przez SW RESEARCH Agencję Badań Rynku i Opinii metodą wywiadów telefonicznych (CATI) oraz wywiadów online (CAWI) na panelu internetowym SW Panel.

W ramach badania przeprowadzono 500 ankiet z pełnoletnimi mieszkańcami powiatu żywieckiego oraz 1021 ankiet z respondentami panelu SW Panel.

Kwestionariusz badawczy został przygotowany przez SW RESEARCH i konsultowany z agencją FleishmanHillard, będącą operatorem Koalicji „Dbamy o wodę”.

Charakterystyka grupy badawczej

Powiat żywiecki

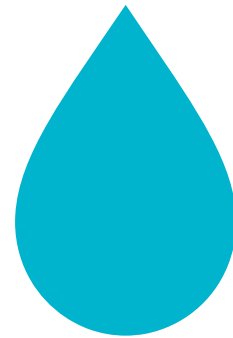
W badaniu udział wzięło 500 losowo wybranych mieszkańców powiatu żywieckiego. Nieco ponad połowę (51 proc.) respondentów badania stanowiły kobiety. Najbardziej liczną grupą wiekową były osoby w wieku 50 lat i więcej, które stanowiły 50 proc. wszystkich ankietowanych. 25 proc. respondentów miało 35–49 lat. Ankietowani pomiędzy 25 a 34 rokiem życia stanowili 15 proc., a pełnoletni, ale nie przekraczający 25 lat – 10 proc. W grupie badawczej znaleźli się mieszkańcy każdej z gmin wchodzących w skład tego powiatu.

Grupa ogólnopolska

W badaniu udział wzięło 1021 losowo wybranych dorosłych Polaków. 53% respondentów badania stanowiły kobiety. Osoby w wieku 50 lat i więcej, które stanowiły 45% wszystkich ankietowanych. Niemal ¼ (24%) badanych miało 35–49 lat. Ankietowani pomiędzy 25 a 34 rokiem życia stanowili 19%, a pełnoletni, ale nie przekraczający 25 lat – 11 proc.

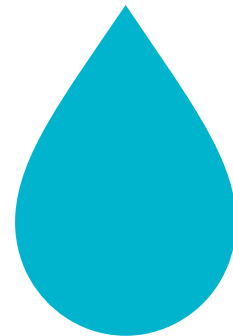
Koalicja Dbamy o wodę

Koalicja „Dbamy o wodę” to inicjatywa na rzecz budowania partnerstwa podmiotów publicznych, prywatnych oraz pozarządowych.

W jej ramach:

- prowadzone jest działalność badawcza oraz edukacyjna wokół zagadnień hydrologicznych i klimatycznych,
- promowane są dobre praktyki oraz przedstawiane korzyści wynikające z wdrażania rozwiązań retencyjnych na poziomie lokalnym, ogólnopolskim i globalnym,
- podejmowane są działania w celu wypracowywania rozwiązań systemowych na rzecz małej retencji,
- budowane jest porozumienie między lokalnymi społecznościami, samorządami i instytucjami, aby poprzez wspólne działania inspirować inne regiony Polski.

Koalicję tworzą **Koalicjanci Założyciele**: Żywiec Zdrój oraz Grupa Żywiec, a także **Partnerzy**: Centrum UNEP/GRID-Warszawa, Żywiecka Fundacja Rozwoju oraz Lokalna Grupa Działania "Żywiecki Raj".

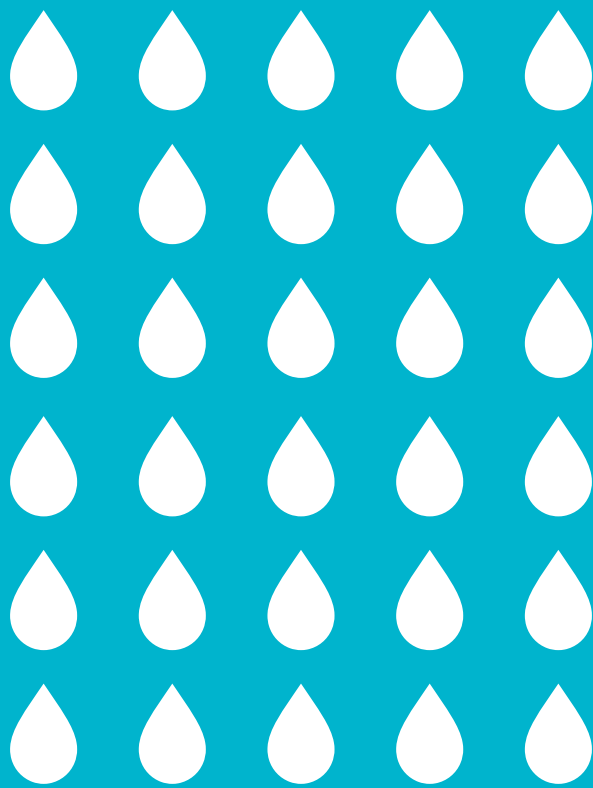
Założyciele:

Partnerzy:

www.dbamyowode.pl